

Protokoll fra kontrollutvalgets møte
tirsdag 28.04.2009

Til stede: Frode Jacobsen (A), Lotte Grepp Knutsen (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Anne H. Rygg (H), Jan-Bendix Byhring (SV), Ann Kathrine Skjørshammer (KrF), Kari Kjenndalen (A), Roy Hammerø (F), Berit Jagmann (R)

Forfall (grunn): Ingrid Eriksen (H) syk

I stedet møtte: Karin Espeland (H)

Fra kontrollutvalgets sekretariat: Sekretariatsleder Reidar Enger og konsulent Kristin Lehre

Fra Kommunerevisjonen: Kommunerevisor Annette Gohn-Hellum avdelingsdirektør Unn Helen Aarvold, seniorrådgiver Rolf Pedersen (sak 37), seniorrådgiver Janne Aassveen (sak 33), seniorrådgiver Lars Jørgensen (sak 34 og 35), seniorrådgiver Arne Martin Torgersen (sak 38)

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge 38, 33, 34, 35, 36, 37. Møtet ble lukket under behandling av sak 38.

Sak	Side
33/09 Rapport 5/2009 - Kontroll av anskaffelser i 13 virksomheter.....	2
34/09 Status for straffesakene og oppfølging av erstatningskravene i Murud-saken pr. 20.04.2009	4
35/09 Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak om undersøkelser rettet mot Undervisningsbygg Oslo KF	6
36/09 Skatteregnskapet for 2008.....	8
37/09 Bykassens og lånefondets regnskap for 2008. Byrådets beretning for 2008.....	9
38/09 Rapport 6/2009 - Delrapport med oppsummering av undersøkelser.....	12

Rapport 5/2009 - Kontroll av anskaffelser i 13 virksomheter

Sendt til bystyret

Kopi til byrådslederen, byråden for finans og utvikling, byråden for byutvikling, byråden for kultur og utdanning, byråden for velferd og sosiale tjenester, byråden for miljø og samferdsel, byråden for næring og idrett, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Som et ledd i regnskapsrevisjonen for 2008, har Kommunerevisjonen gjennomgått utvalgte anskaffelser hos 13 virksomheter i Oslo kommune. Undersøkelsen er oppsummert i rapport 5/2009 – Kontroll av anskaffelser i 13 virksomheter.

Formålet med undersøkelsen har vært å skaffe tilstrekkelig grunnlag for å konkludere i revisjonsberetningen både med hensyn til utgifters gyldighet og i forhold til etterlevelse av viktige lover og regler. Med denne bakgrunnen har Kommunerevisjonen undersøkt om det foreligger dokumentasjon på en rekke områder i anskaffelsesprosessen i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser og internt regelverk i kommunen.

Kommunerevisjonen har avdekket avvik fra regelverket på de fleste områdene i undersøkelsen. Det største omfanget av avvik gjelder følgende områder:

- manglende kunngjøring i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser
- kontrakt er ikke inngått før utløpet av vedståelsesfristen (avvik fra lov og forskrift om offentlige anskaffelser) og manglende fremleggelse av skriftlig kontrakt/avtale i samsvar med internt regelverk i kommunen
- manglende føring av anskaffelsesprotokoll (avvik fra lov og forskrift om offentlige anskaffelser) og manglende underskriving av anskaffelsesprotokoll i samsvar med virksomhetens rutiner/fullmaktsoversikt
- manglende skriftlige bestillinger for avrop på rammeavtaler (avvik fra lov og forskrift om offentlige anskaffelser)
- manglende dokumentasjon på kontroll av varemottak/utførelse av arbeid i regnskapssystemet (avvik fra internt regelverk i kommunen)

Kommunerevisjonen har sendt brev til hver enkelt undersøkt virksomhet, hvor resultatet av undersøkelsen er oppsummert. Kommunerevisjonen har kommet med anbefalinger på områder hvor det er avdekket avvik. Virksomhetene er bedt om å gi tilbakemelding på omtalte avvik og svakheter. Slik tilbakemelding er mottatt/mottas løpende. Per dags dato har Kommunerevisjonen mottatt tilbakemelding fra de fleste virksomhetene i undersøkelsen.

Foreløpig rapport ble sendt på høring til byrådsavdelingene. Det er mottatt høringsuttalelse fra alle byrådsavdelingene. De fleste byrådsavdelingene gir tilbakemelding om at tiltakene som virksomhetene har varslet som følge av rapporten, synes hensiktsmessige. Flertallet av byrådsavdelingene har også gitt tilbakemelding om tiltak byrådsavdelingen vil iverksette som følge av resultatene i undersøkelsen.

Undersøkelsens konklusjoner anses som aktuelle for alle kommunens virksomheter. Rapport 5/2009 vil derfor bli sendt til alle kommunens virksomheter.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 5/2009 – Kontroll av anskaffelser i 13 virksomheter – viser et stort omfang av regelverksbrudd. Undersøkelsen har avdekket feil og mangler på sentrale områder i anskaffelsesprosessen for mange anskaffelser og virksomheter.

Kontrollutvalget ser svært alvorlig på de regelverksbruddene som er avdekket. Det er flere betydelige konsekvenser av de feil og mangler som er avdekket:

- kommunen bryter gjeldende lov og forskrift
- risikoen for økonomiske misligheter øker
- manglende konkurranse vil kunne føre til dyrere anskaffelser
- kommunen kan bli eksponert for erstatningssøksmål
- brudd på bestemmelsene fører til manglende tillit til kommunen fra allmennheten og næringslivet (potensielle leverandører)

Kontrollutvalget merker seg at byrådsavdelingene varsler tiltak på ulike områder.

Kontrollutvalget forutsetter at virksomhetene iverksetter tiltak på områdene hvor det er avdekket avvik for å sikre etterlevelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser og internt regelverk i kommunen.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapporten til orientering.

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret ser svært alvorlig på de omfattende feil og mangler som er avdekket i

Kommunerevisjonens rapport 5/2009 – Kontroll av anskaffelser i 13 virksomheter. Bystyret forutsetter at byrådet i nødvendig grad sikrer at kommunens virksomheter etterlever gjeldende bestemmelser om offentlige anskaffelser.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Lotte Grepp Knutsen (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Anne H. Rygg (H), Jan-Bendix Byhring (SV), Ann Kathrine Skjørshammer (KrF), Kari Kjenndalen (A), Roy Hammerø (F), Berit Jagmann (R), Karin Espeland (H)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 21.04.2009 m/vedlegg

Forslag:

Frode Jacobsen (A) fremmet følgende endringsforslag i siste setning i innstillingen til bystyret (endringen er kursivert):

Bystyret forutsetter at byrådet *sørger for* at kommunens virksomheter etterlever gjeldende bestemmelser om offentlige anskaffelser.

Votering:

Kommunerevisorens forslag med Frode Jacobsens endringsforslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kommunerevisjonens rapport 5/2009 – Kontroll av anskaffelser i 13 virksomheter – viser et stort omfang av regelverksbrudd. Undersøkelsen har avdekket feil og mangler på sentrale områder i anskaffelsesprosessen for mange anskaffelser og virksomheter.

Kontrollutvalget ser svært alvorlig på de regelverksbruddene som er avdekket. Det er flere betydelige konsekvenser av de feil og mangler som er avdekket:

- kommunen bryter gjeldende lov og forskrift
- risikoen for økonomiske misligheter øker
- manglende konkurranse vil kunne føre til dyrere anskaffelser
- kommunen kan bli eksponert for erstatningssøksmål
- brudd på bestemmelsene fører til manglende tillit til kommunen fra allmennheten og næringslivet (potensielle leverandører)

Kontrollutvalget merker seg at byrådsavdelingene varsler tiltak på ulike områder.

Kontrollutvalget forutsetter at virksomhetene iverksetter tiltak på områdene hvor det er avdekket avvik for å sikre etterlevelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser og internt regelverk i kommunen.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapporten til orientering.

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret ser svært alvorlig på de omfattende feil og mangler som er avdekket i Kommunerevisjonens rapport 5/2009 – Kontroll av anskaffelser i 13 virksomheter. Bystyret forutsetter at byrådet sørger for at kommunens virksomheter etterlever gjeldende bestemmelser om offentlige anskaffelser.

34/09

**Status for straffesakene og oppfølging av erstatningskravene i Murud-saken pr.
20.04.2009**

Sendt til finanskomiteen

Kopi til byråden for finans og utvikling, byråden for byutvikling, Undervisningsbygg Oslo KF, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet statusrapport fra Kommunerevisjonen 11.10.2007, sak 98/07, med bl.a. følgende vedtak:

Kontrollutvalget ønsker at Kommunerevisjonen gir en orientering om strafferettslige reaksjoner og status for kommunens tilbakesøkningskrav i Murud-saken.

Kommunerevisjonen gav en orientering til kontrollutvalget om status i Murud-saken 17.06.2008, sak 67, der følgende ble vedtatt:

Kontrollutvalget har merket seg at Undervisningsbygg med bistand fra Kommuneadvokaten arbeider aktivt for å sikre kommunens krav. Kontrollutvalget imøteser en oppsummering fra Kommunerevisjonens når disse sakene er avsluttet.

Kommunerevisjonens orientering om status i Murud-saken av 06.06.2008 tas til orientering.

Saken sendes finanskomiteen.

Saken ble behandlet i finanskomiteen 08.10.2008, sak 137, som gjorde et likelydende vedtak.

Frank Murud var eiendomssjef i Undervisningsbygg Oslo KF i perioden september 2003 til januar 2006. Murud svindlet Undervisningsbygg for 89,6 mill. kroner, gjennom fiktiv fakturering fra enkeltmannsforetaket Ocker-Bbygg eid av Horst Werner Ockernahl. Murud disponerte kontoen til dette selskapet hvor betalingene fra Undervisningsbygg kom inn. Murud tildelte rammekontrakter og oppdrag på vegne av Undervisningsbygg til selskapene El-effekt AS, Byggpartner AS og Eide Entreprenør AS mot avtaler om returprovisjon. Per Øyvind Eide, Ronny Bastiansen, Jon Arild Kjøllesdal og Jarle Knudssøn hadde krysseierskap og representasjon i disse selskapene. Disse personene med tillegg av Murud og Ockernahl er alle dømt til fengselsstraffer. Frank Murud, Horst Werner Ockernahl, Ronny Bastiansen, Jon Arild Kjøllesdal og Jarle Knudssøn anket straffeutmålingen til Høyesterett. Høyesterett forkastet ankene ved dom av 04.11.2008.

Kommuneadvokaten og Undervisningsbygg følger opp kommunens erstatningskrav. Når det gjelder Murud har kommunen foreløpig fått 11,7 mill. i såkalte separatistmidler fra konkursboet som ennå ikke avsluttet. Konkursboet til Ockernahl er heller ikke avsluttet og det samme gjelder konkursboet til Byggpartner AS. El-effekt AS er 02.04.2009 dømt i Borgarting lagmannsrett til å betale erstatning til kommunen på 5,6 mill kroner pluss renter. Kommunen har tatt ut forliksklage mot eiere/ledere i El-effekt AS og Byggpartner AS, og det vil bli vurdert søksmål mot disse dersom selskapene ikke gjør opp for seg.

Inndratte midler fra Murud ble frigjort fra politiets beslag juni 2008 av Statsadvokaten. Av tenkniske årsaker kunne ikke midlene overføres kommunen før anken på straffeutmålingen var behandlet i Høyesterett. Saken ble avsluttet i Høyesterett 04.11.2008. Iflg. politiet ble midlene overført Statens innkrevingssentral januar 2009. Etter gjentatte purringer har Kommunerevisjonen fått bekreftet fra Statens innkrevingssentral at kr 67 227 477 vil bli overført kommunen i uke 17.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har merket seg at straffesakene mot Frank Murud, Horst Werner Ockernahl, Ronny Bastiansen, Jon Arild Kjøllesdal og Jarle Knudssøn om grov økonomisk kriminalitet er avgjort i Høyesterett.

Kontrollutvalget konstaterer at kommunen til nå kun har mottatt en del av de utestående kravene som kommunen har overfor Murud, Ockernahl, Byggpartner AS og El-effekt AS. Utvalget peker på at det har tatt lang tid å få overført beløpet på ca 67 mill. kr fra beslaget hos Murud, men forutsetter at dette nå bringes i orden.

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens statusrapport pr. 20.04.2009 om oppfølging av erstatningskrav til orientering.

Saken sendes finanskomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Lotte Grepp Knutsen (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Anne H. Rygg (H), Jan-Bendix Byhring (SV), Ann Kathrine Skjørshammer (KrF), Kari Kjenndalen (A), Roy Hammerø (F), Berit Jagmann (R), Karin Espeland (H)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 20.04.2009

Forslag:

Frode Jacobsen (A) fremmet forslag om at siste ledd i andre avsnitts siste setning utgår da de 67 mill. ble overført til kommunen i uke 17.

Votering:

Kommunerevisorens forslag med Frode Jacobsens endringsforslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget har merket seg at straffesakene mot Frank Murud, Horst Werner Ockernahl, Ronny Bastiansen, Jon Arild Kjøllesdal og Jarle Knudssøn om grov økonomisk kriminalitet er avgjort i Høyesterett.

Kontrollutvalget konstaterer at kommunen til nå kun har mottatt en del av de utestående kravene som kommunen har overfor Murud, Okernahl, Byggpartner AS og El-effekt AS. Utvalget peker på at det har tatt lang tid å få overført beløpet på ca 67 mill. kr fra beslaget hos Murud.

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens statusrapport pr. 20.04.2009 om oppfølging av erstatningskrav til orientering.

Saken sendes finanskomiteen.

35/09

Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak om undersøkelser rettet mot Undervisningsbygg Oslo KF

Sendt til finanskomiteen

Kopi til byråden for finans og utvikling, byråden for byutvikling, Undervisningsbygg Oslo KF, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

I mars 2006 ble det igangsatt omfattende undersøkelser ved Undervisningsbygg Oslo KF etter mistanker om at en prosjektleder i Undervisningsbygg hadde nære forbindelser til en entreprenør. Prosjektlederen hadde benyttet entreprenøren i stort omfang på sine prosjekter for Undervisningsbygg. Prosjektlederen ble anmeldt til politiet 19.05.2006 for bl.a. mistanke om korrupsjon.

Parallelt med etterforskningen av prosjektlederen og flere selskaper han samarbeidet med, kom Murud-saken opp. Murud var eiendomssjef i Undervisningsbygg og det ble påvist at han hadde svindlet kommunen for til sammen 89,6 mill. kroner. Kommunerevisjonen har i flere rapporter og orienteringer til kontrollutvalget belyst Murud-saken, saken mot prosjektlederen og årsakene til at mislighetene kunne foregå.

Kontrollutvalget behandlet statusrapport fra Kommunerevisjonen i møtet 11.10.2007, sak 98/07, med følgende vedtak:

Kontrollutvalget imøteser Kommunerevisjonens rapport når politiets arbeid og kommunens oppfølging er avsluttet.

Kontrollutvalget ønsker at Kommunerevisjonen gir en orientering om strafferettslige reaksjoner og status for kommunens tilbakesøkningskrav i Murud-saken.

Kontrollutvalget forutsetter at byrådet redegjør for hvilke tiltak som er gjennomført, jf. bystyrets vedtak 23.05.2007, sak 134.

Saken sendes finanskomiteen.

Ved behandling i bystyret 05.12.2007, sak 449, fattet bystyret et vedtak likelydende med kontrollutvalgets tre første avsnitt.

Statsadvokatene i Oslo har reist tiltale mot prosjektlederen og ledere for tre leverandørselskaper til Undervisningsbygg som har samarbeidet med prosjektlederen. Saken er berammet i Oslo Tingrett 26.10.2009, og det er avsatt seks uker til hovedforhandlingene.

Kommunerevisjonen orienterte kontrollutvalget om status i Murud-saken i møtet 17.06.2008, sak 67, og legger frem en ny statusrapport i kontrollutvalgets møte 28.04.2009 i egen sak.

Byrådet har redegjort for tiltakene som er igangsatt ved Undervisningsbygg, bl.a. opprettelse av internrevisjon og ny enhet for juridiske/anskaffelsesfaglige forhold.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens redegjørelse for byrådets oppfølging av bystyrets vedtak 23.05.2007, sak 134, *Kommunerevisjonens rapport 16/2006 – Granskingsrapport – Undervisningsbygg Oslo KF – Kontrollutvalgets sak 80 av 24.08.06*, til orientering.

Kontrollutvalget imøteser en orientering fra Kommunerevisjonen etter at saken mot prosjektlederen ved Undervisningsbygg og lederne i de tre leverandørselskapene er avsluttet i Oslo Tingrett.

Saken sendes finanskomiteen.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Lotte Grepp Knutsen (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Anne H. Rygg (H), Jan-Bendix Byhring (SV), Ann Kathrine Skjørshammer (KrF), Kari Kjenndalen (A), Roy Hammerø (F), Berit Jagmann (R), Karin Espeland (H)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 16.04.2009

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens redegjørelse for byrådets oppfølging av bystyrets vedtak 23.05.2007, sak 134, *Kommunerevisjonens rapport 16/2006 – Granskingsrapport – Undervisningsbygg Oslo KF – Kontrollutvalgets sak 80 av 24.08.06*, til orientering.

Kontrollutvalget imøteser en orientering fra Kommunerevisjonen etter at saken mot prosjektlederen ved Undervisningsbygg og lederne i de tre leverandørselskapene er avsluttet i Oslo Tingrett.

Saken sendes finanskomiteen.

36/09

Skatteregnskapet for 2008

Sendt til bystyret

Kopi til byrådet, Kemnerkontoret

Saken gjelder:

Oslo kemnerkontors årsrapport for 2008 og Skatteetatens "Kontrollrapport 2008 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen i Oslo kommune" legges fram for kontrollutvalget. Vedlagt årsrapporten er det en samlet oppstilling av skatteregnskapet for 2008.

Fra 01.07.2004 ble ansvaret for revisjonen av kommunenes skatteregnskaper overført fra kommunerevisjonene til Riksrevisjonen. I Skattedirektoratets brev av 21.02.2005 til landets kommuner ble behandlingen av skatteregnskapet etter endringene i revisjonsansvaret omtalt. Skattedirektoratet uttalte bl.a.:

Det er forutsatt at de kommunevise skatteregnskapene avgis overfor Skattedirektoratet v/skattefogden, og anses som delregnskaper til Skatteetatens samlede regnskap.

Stortinget foretar desisjon av Skatteetatens samlede regnskap. Skattedirektoratet anser det derfor ikke lenger som naturlig at kommunestyret skal foreta en formell desisjon av den enkelte kommunes skatteregnskap.

Etter "Midlertidig instruks for skattefogdens kontroll av skatteregnskapet" skal skattefogden innen den 15.2. året etter regnskapsåret utarbeide en kontrollrapport for skatteoppkreverfunksjonen i den enkelte kommune.

Skattedirektoratet uttalte at det anså det som naturlig at kemneren oversender skatteregnskapet og tilhørende redegjørelse til kommunestyret og kontrollutvalget. Kontrollutvalgets vedtak sendes bystyret med kopi til byrådet. Som for andre regnskaper er det byrådet som innstiller til bystyret.

Sekretariatslederen fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kemnerkontorets årsrapport for 2008 av 24.03.2009 og Skatteetatens kontrollrapport av 15.02.2009 til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Lotte Grepp Knutsen (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Anne H. Rygg (H), Jan-Bendix Byhring (SV), Ann Kathrine Skjørshammer (KrF), Kari Kjenndalen (A), Roy Hammerø (F), Berit Jagmann (R), Karin Espeland (H)

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 20.04.2009

Votering:

Sekretariatslederens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget tar Kemnerkontorets årsrapport for 2008 av 24.03.2009 og Skatteetatens kontrollrapport av 15.02.2009 til orientering.

37/09

Bykassens og lånefondets regnskap for 2008. Byrådets beretning for 2008

Sendt til bystyret

Kopi til byrådet, Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Bykassens og lånefondets regnskaper, byrådets beretning og revisjonsberetningen for 2008 ble lagt fram for kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets oppgave er regulert i § 7 i Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner av 15.06.2004:

”Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet/kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.”

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

Frode Jacobsen (A), Lotte Grepp Knutsen (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Anne H. Rygg (H), Jan-Bendix Byhring (SV), Ann Kathrine Skjørshammer (KrF), Kari Kjenndalen (A), Roy Hammerø (F), Berit Jagmann (R), Karin Espeland (H)

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 14.04.2009 m/vedlegg

Merknader:

Kontrollutvalget merker seg at Oslo kommune fortsatt har en sterk økonomi; skatteinntektene ble igjen over justert budsjett, og generelt er det god budsjettdisiplin i kommunens virksomheter selv om enkelte bydeler sliter med merforbruk. Utvalget ser det som positivt at det i byrådets beretning de siste årene er tatt inn KOSTRA-tall som kan benyttes til å se Oslo kommune i forhold til andre større kommuner og landsgjennomsnitt.

Mva-kompensasjon

I revisjonsberetningen peker Kommunerevisjonen på at kommunen har lagt til grunn en forståelse av bestemmelsene om mva-kompensasjon som medfører at foreldelsesfristen ikke er overholdt for et betydelig antall fakturaer. Foreldelse regnes fra fakturatidspunkt. Dette kan etter byrådets oppfatning innebære et tap for kommunen på hele 112 mill. kroner for 2005-2008. *Kontrollutvalget* finner det svært alvorlig at kommunens fakturahåndtering kan ha medført et så betydelig tap. Det meste av beløpet gjelder Utviklings- og kompetanseetaten, Omsorgsbygg og Undervisningsbygg hvor det er uenighet mellom kommunen og den aktuelle leverandør om grunnlaget for fakturaen enten ved at kommunen mener varen/tjenesten ikke er levert eller at fakturaen på annen måte er urettmessig og av slike grunner ikke har blitt registrert i regnskapssystemet.

Kontrollutvalget mener bestemmelsen kan gi urimelige utslag i de tilfelle hvor strid om grunnlaget for fakturaen fører til oversittelse av fristen. Etter utvalgets oppfatning kan det være grunn til å følge opp saken overfor aktuelle statlige myndigheter. Utvalget viser til at store beløp kan gå tapt.

For fremtiden forutsetter *kontrollutvalget* at kommunens fakturarutiner utformes og praktiseres slik at kommunen får den mva-kompensasjonen den har krav på.

Anskaffelser

Kontrollutvalget viser til at det er avdekket betydelige brudd på en rekke bestemmelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser i flere rapporter fra Kommunerevisjonen i 2008. Kommunerevisjonens helt ferske rapport 5/2009 om 160 anskaffelser i 13 virksomheter i kommunen viser dessverre også omfattende brudd. *Kontrollutvalget* har ved behandling av en rekke rapporter og i sine uttalelser til regnskapene i flere år bemerket kommunens mange og alvorlige brudd på gjeldende bestemmelser om anskaffelser og finner grunn til å minne om de alvorlige konsekvenser som brudd på bestemmelsene kan føre til:

- kommunen bryter gjeldende lov og forskrift
- risikoen for økonomiske misligheter øker
- manglende konkurranse vil kunne føre til dyrere anskaffelser
- kommunen kan bli eksponert for erstatningssøksmål
- brudd på bestemmelsene fører til manglende tillit til kommunen fra allmennheten og næringslivet (potensielle leverandører)

Kontrollutvalget viser til at byrådet arbeider med innkjøpsstrategi for kommunen. Utvalget vil også peke på at byrådsavdelinger, etater, bydeler og foretak i større grad bør benytte Kommunerevisjonens rapporter som kilde til læring om potensielle problemer på innkjøpsområdet. Kommunerevisjonens rapporter viser at de samme typer av brudd ofte går igjen i ulike virksomheter. Derfor kan feil og mangler i én virksomhet også gi innspill til forbedringsarbeid i andre virksomheter.

Kontrollutvalget forventer nå at byrådet og virksomhetene gjennom ny innkjøpsstrategi og andre tiltak sørger for konkrete forbedringer på dette området.

Dokumentasjon av varemottak

Kommunerevisjonen har i flere av revisjonsberetningene bemerket manglende dokumentasjon av varemottak. Dette ble også bemerket fra Kommunerevisjonen og *kontrollutvalget* for 2007. *Kontrollutvalget* understreker at kontroll av mottatte varer og tjenester og tilhørende dokumentasjon er viktig for å sikre at kommunen faktisk får levert det som blir betalt. Utvalget forutsetter at de virksomheter som ikke har dette i orden, sørger for dette i 2009.

Etterslep investeringer

Kontrollutvalget har i mange år bemerket det såkalte etterslepet for investeringer som er forskjellen mellom budsjetterte og gjennomførte investeringer. Ved utgangen av 2008 var etterslepet for bykassa på hele 3,6 milliarder, en økning fra 2,6 milliarder ved utgangen av 2007. Noe av etterslepet skyldes at kommunen i et svært stramt byggemarked har hatt problemer med å skaffe leverandører. Etterslepet kan imidlertid også være en indikasjon på at kommunen ikke har kapasitet til å gjennomføre investeringer i det omfang som er vedtatt av bystyret, og utvalget må minne om at budsjettet skal være en realistisk plan for året.

Bygg- og anleggsmarkedet har endret seg betydelig etter finanskrisen, og det er nå klare tegn på at kommunen har bedre muligheter for å kunne gjennomføre sine investeringsplaner.

Intern lånefinansiering. Kommunens langsiktige lånegjeld

Kontrollutvalget viser til at både Kommunerevisjonen og utvalget tidligere har bemerkt at presentasjonen av kommunens langsiktige gjeld i regnskapene er til dels misvisende. Kommunerevisjonen bemerker i revisjonsberetningen at bykassas og foretakenes regnskap viser til sammen 15,7 milliarder som langsiktig lånegjeld til lånefondet. Lånefondets regnskap viser imidlertid 7 milliarder i eksterne lån; dette er kommunens reelle langsiktige gjeld (ekskl. Husbanken) ved utgangen av 2008. Kommunal- og regionaldepartementet har i brev til Trondheim kommune av 09.01.2009 skrevet: ”*Departementets vurdering er derfor at regnskapsføring av låneopptak fra lånefondet i kommunens balanse også forutsetter at lånefondet har foretatt tilstrekkelige låneopptak og at det har skjedd en likviditetsoverføring fra långiver til lånefondet.*” KRDs vurdering er i tråd med Kommunerevisjonens og kontrollutvalgets vurdering.

Kontrollutvalget presiserer at dette spørsmålet utelukkende gjelder presentasjonen av kommunens langsiktige gjeld i regnskapene. Utvalget mener *ikke* at kommunen skal foreta opplåning før man trenger ny likviditet.

Skatteinntekter

Kontrollutvalget konstaterer at Oslo kommune fortsatt har en sterk økonomi men finanskrisen medfører større usikkerhet for skatteinntektene, særlig er det usikkert hvordan gevinst og tap i aksjemarkedet for personlige skattytere i Oslo vil slå ut i ligningen for 2008. Dette har relativt sett mye større betydning i Oslo enn i øvrige kommuner.

IKT

Kontrollutvalget hadde i fjor en rekke bemerkninger til ulike sider ved IKT-reformen i kommunen som da hadde fått store problemer. Oppryddingsarbeidet er svært omfattende og kostbart. Det økonomiske mellomværendet til leverandørene er fortsatt ikke avklart.

Kontrollutvalget forventer at byrådet fortsatt gir reformen stor oppmerksomhet med hensyn til ansvar for organisering og rammer for det videre arbeid.

38/09

Rapport 6/2009 - Delrapport med oppsummering av undersøkelser

Sendt til arkiv

Kopi til byråden for finans og utvikling, Utviklings- og kompetanseetaten,
Kommunerevisjonen

Saken gjelder:

Kontrollutvalget vedtok i sitt møte 23.01.2008, sak 5 en forvaltningsrevisjon om anskaffelser i Utviklings- og kompetanseetaten (UKE). Etter at merforbruket i UKE ble synliggjort ved avleggelsen av regnskapet i februar 2008, satte Byrådsavdeling for finans og utvikling (FIU) og Seksjon for internrevisjon hos Byrådslederens avdeling i verk undersøkelser for å kartlegge situasjonen og vurdere eventuelle tiltak. I tillegg gjennomførte finanskomiteen en høring juni 2008. Kommunerevisjonen foreslo endringer i det vedtatte forvaltningsrevisjonsprosjektet slik at det også skulle inkludere økonomistyring, noe som kontrollutvalget gav sin tilslutning til i møtet 27.05.2008, sak 61.

I delrapporten som nå legges frem, har Kommunerevisjonen oppsummert konsulentrapportene og undersøkelsene som foreligger så langt. Delrapporten er derfor ingen forvaltningsrevisjon i vanlig forstand, men snarere en oppsummering av hva andre har kartlagt til nå.

Oppsummeringen av de undersøkelsene som er gjort, viser at omleggingen av IKT-organiseringen sviktet på en rekke områder. Det fremkom svikt på det strategiske planet, i planleggingen og foranalysene, i gjennomføringsfasen av anskaffelsene, i innrullingen og i servicetilbudet og oppfølgingen etter innrulling.

Kommunerevisjonen vil komme tilbake med en egen rapport om hvordan anskaffelsene av leveranser inn mot IKT-omleggingen ble gjennomført. Denne forvaltningsrevisjonsrapporten er ventet lagt frem for kontrollutvalget i juni 2009.

UKE, med bistand fra Seksjon for internrevisjon, gav muntlig tilbakemelding på utkast til rapport i møte med Kommunerevisjonen den 16.04.2009. FIU var representert under møtet. Kommunerevisjonen har innarbeidet de muntlige tilbakemeldingene så langt dette har latt seg gjøre. Kommunerevisjonen har ikke mottatt skriftlige tilbakemeldinger fra FIU/UKE.

Kommunerevisjonen mener at de ulike eksterne undersøkelsene langt på vei svarer på hvorfor det kunne gå så galt ved omleggingen av IKT-organiseringen i Oslo kommune. Det er varslet en rapport fra konsulentfirmaet Faktum våren 2009, som sannsynligvis vil dokumentere dette ytterligere.

Kommunerevisjonen vil i det ordinære planarbeidet vurdere risiko og vesentlighet i forhold til UKE og fremtidig IKT-organisering, og på bakgrunn av det eventuelt foreslå nye prosjekter.

Rapporten er unntatt offentlighet siden viktige privatrettslige sider ved IKT-omleggingen fortsatt ikke er avklart, og det foreligger en risiko for at uenigheter vil bli brakt inn for rettsapparatet. Store deler av sammenfatningen i denne delrapporten bygger på en rapport som fortsatt er unntatt offentlighet¹.

Kommunerevisoren fremmet følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget registrerer at det har vært svikt både i planlegging og gjennomføring av IKT-omleggingen i Oslo kommune. Utvalget konstaterer at det fortsatt er usikkerhet om prosjektets fremdrift og kostnader.

Kontrollutvalget viser til Kommunerevisjonens konklusjon om at de undersøkelser som er gjennomført langt på vei besvarer spørsmålet om hvorfor det kunne gå så galt ved omleggingen av IKT-organiseringen i Oslo kommune, og tar rapport 6/2009 - "Delrapport med oppsummering av undersøkelser om IKT-organiseringen i Oslo kommune" til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Følgende medlemmer deltok under behandlingen av saken:

¹ Stadfestet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus i vedtak av 25.07.2008

Frode Jacobsen (A), Lotte Grepp Knutsen (A), Knut Frigaard (F), Anne Underthun Marstein (V), Anne H. Rygg (H), Jan-Bendix Byhring (SV), Ann Kathrine Skjørshammer (KrF), Kari Kjenndalen (A), Roy Hammerø (F), Berit Jagmann (R), Karin Espeland (H)

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 22.04.2009 m/vedlegg (vedlegg er u.off)

Møtet ble lukket under behandlingen av denne saken.

Habilitet:

Anne H. Rygg (H) ba å få sin habilitet vurdert, da hennes far er regionsjef i Infocare Oslo som er en av de store IKT-leverandørene til Utviklings- og kompetanseetaten. Kontrollutvalget fant Anne H. Rygg inhabil til å delta ved behandlingen av saken etter en vurdering av forvaltningsloven § 6, 2. ledd.

Votering:

Kommunerevisorens forslag ble enstemmig vedtatt.

Etter dette er kontrollutvalgets vedtak følgende:

Kontrollutvalget registrerer at det har vært svikt både i planlegging og gjennomføring av IKT-omleggingen i Oslo kommune. Utvalget konstaterer at det fortsatt er usikkerhet om prosjektets fremdrift og kostnader.

Kontrollutvalget viser til Kommunerevisjonens konklusjon om at de undersøkelser som er gjennomført langt på vei besvarer spørsmålet om hvorfor det kunne gå så galt ved omleggingen av IKT-organiseringen i Oslo kommune, og tar rapport 6/2009 - "Delrapport med oppsummering av undersøkelser om IKT-organiseringen i Oslo kommune" til orientering.

Eventuelt

Kommunerevisoren orienterte kort om tiltalen som er tatt ut mot Oslo Havn KF, Secora AS og Norges Geotekniske Institutt (NGI), samt fem ansatte i disse selskapene, for ulovlig deponering av forurenset masse i deponiet ved Malmøykalven i Oslofjorden.

Kontrollutvalgets sekretariat, 11.05.2009

Reidar Enger
sekretariatsleder